

καθόμουν μὲ τὸν Τζών, σταν μοῦ πρωτομῆσε γιὰ τὴν αγαπητὴν του. Ἀπὸ τὴν ημέρα που ἐγκαταστήσκα εὐώ, ερχομαι καὶ μερα σ' αυτὴ τὴ θεοὶ καὶ τὸν περιμένω...

Ο γερος κ' η Μάντζ είχαν φυσει τώρα κοντά στὸν πάγκο, κατα καπά πανύητη φτελην.

—“Οταν ήμαστε νεοί, ἔσακολούθησε η Μάντζ μὲ τρεμάμενη φωνή, καθόμαστε ἑδῶ καὶ κάναμε σχέδια γιὰ τὸ μέλλον.

Δυοῦ χονρά δάκρυα κύλησαν ἀργα στὰ μάγουλα τῆς Μάντζ.

—Και ξέρετε, γιατρέ, ἐπρόσθεσε. Ο Τζών τότε μ' εύρισκε ω̄ μορφην... Τώρα θμάσι;

—Θύ εἰσαι πατέρες, ὅμορφη γι' αὐτόν, ἀγαπητή μου!

—Δεκάπεντε χρόνια πέρασαν!.. Γεράμαστε κ' οἱ ὄδι μασ!

Γεράμαστα! Αὐτὸν μᾶς μένει, κι' ὄμικος πόση ἀγάπη ὑπάρχει στὴν καρδιά μου! ?!

—“Ἄσ πιθυμεῖς μήπως να ὡρεθων κοντά σου, την ώρα που θὰ ἐπιπλέων τὸν Τζών;

—Οχι, γιατρέ! Προτιμῶ νά τὸν περιμένω ἑδῶ, μόνη μου, σ' αὐτὸν τὸ ουδενδρό, στὴν ίδια αὐτὴ θεοὶ. Θά ἐπιθυμούσσα νά ἔρχονται κατὰ τὸ σουρουπωμα, δπως συνήθεις ἀλλοει, καὶ νά μοῦ ψιθύριση πάλι σιγα: Λάκτι έχω νά σου πῶ, ἀγαπημένη μου! ..

—“Ενιων! είπε ο γιατρός με καλωσούν·

—“Ἄλλα, νομίζω πώς σᾶς ἀπασχολῶ ἀπὸ τὴν ἐργασία σας, γιατρέ, δὲν εἶν' έται.. Μά τη παρουσία σας μοῦ ἔκανε τόση εὔχαριστησα!.. Θα πῶ στὸν Τζών πόδον καλός ὑπέρβατε μαζύ μου, ἀπὸ τὴν ήμέρα που έψυχε.. Γιατρέ!.. Δέν ξέρω γιατι, ἀλλά σημερά, μολονότι προετομάζομαι τόσο καρδιά τώρα γι' αὐτὴ τη συνάντηση, δὲν ξέρω γιατι φθιμέα.. Είμαι νευρική!.. Γιά σκεφθῆτε, ἀν τυχὸν ἀπό: οπευθή, σαν μὲ ίδη τόσο γηρασμένη!..

—Παιδι μου! Ποῦ είνε τὸ θάρρος σου λοιπόν; Ελα, πάμε μαζύ πάσω, στο σπίτι!

—“Οχι! Θέλω νά μείνω λίγη ώρα ἑδῶ. Θέλω νά σκεφθῶ.. νά δνειροπλήσω!..

—“Πόπως θέλεις, ἀγαπητή μου! Επιστρέφοντας, θά περάσω πάλι μιά στιγμή..

—“Ο γερος ἀπομακρύνθηκε. Κ' η Μάντζ ἔμεινε μόνη, μ' ἔνα θλέψια πόθου στὰ θλιψμένα μάτια της καὶ μὲ μια προσευχή στὰ χελή.. Ή σκιες τῆς νύχτας πλησίασαν.. Κι' ούτε ή ἐλάχιστη πνοή δὲν τάραζε τὰ φύλλα τῶν δένδρων..

—“Εξέφανα, ή Μάντζ νόμισε πώς διέκεινε τὸν Τζών ποὺ πλησιάζει. Τὸ θῆμα του ήταν τόσο ἀνάλαφρο ποὺ δὲν ἀκούγοταν. Πήγε καὶ στάθηκε πάσω της. Ακούμπτησε τὶς παλαιές του ἀπάντα στὰ μάτια της, δπως συνήθιζε ἀλλοει καὶ τρυφέρα ψιθύρισε:

—“Αν θρήνη, ποιός είνε;.. Πολυαγαπημένη μου!..

Μὲ μια φωνὴ γεμάτη λαχτάρα καὶ πόνο, ἔκεινη ἀπάντησε:

—“Ω! Τζών, ἀγάπη μου!.. Λατερέτε μου!..

—“Εκείνος τότε πήγε καὶ κάθησε δίπλα της. Γύρισε καὶ τὸν κύτταξε. Τὸν εἶδε νέο, δπως ήταν τὴν ήμέρα που τῆς ὑδωλόγησε τὴν ἀγάπη του. Νέος, δυνατός, γεμάτος φιλόδοξα.

—“Ο Τζών τὴν ἐσφέσει στὴν ἀγκαλια του, ενῶ ἔκεινη μ' ἀφάνταστη τρυφερότητα ἐπανελάμψαν:

—“Τζών! Ω! Τζών, πολυαγαπημένη μου, πῶς μπόρεσα νά ζήσω χωρὶς ἔσεναι!..

—“Κι' ἔκεινος ψιθύρισε χαριτευτικά:

—“Γλυκείς μου Μάντζ! Τι ὅμορφη πού είσαι!.. Κάτι έχω νά σου πῶ, ἀγαπημένη μου!..

—“Η φωνὴ τοδιγιατροῦ, μόλις ἀκούγοταν, τόσο θαθειά ήταν ή συγκίνησις του καθών μιλοῦσε στὸν δάκτυρη:

—“Κατά τὴ γνωμή μου, σ' διάντος τῶν ἐπιστρέψεων φυσικός. Μιὰ δῶρα προτήτερα δριούσκουν κοντά της. “Οταν τὴν ἀφροσα στὸν κῆπο, ήταν καλά. Μετά τὸ γύρο τῶν ἐπιστρέψεων μου, ἐπέστρεψα κοντά της καὶ τὴ θρήνη στην ίδια θέση..

—“Δέν διτιληφήκατε τίποτε τὸ ἀνώμαλο;

—“Τὸ μόνο που παρατήρησα είνα πῶς φαινόταν κατά εἰκοσι

χρόνια νεώτερα. “Ισος ντάνη ή φαντασία μου ή τὸ παράδεινο φῶς τῆς δύσεως νά συνετέλεσε, μά μοῦ φάνηκαν τὰ μαλλιά της σαν καθαρό χρυσάφι, θώς ήσαν στα νεανικά της χρόνια.

***

Μέσα στὸ γραφεῖο τοῦ διευθυντοῦ τῆς φυλακῆς τοῦ Ντάρτμουρ δ' ἐφημέριος υσχήσουμε μὲ τὸν διευθυντή.

—“Νόμιζα πῶς είχα γίνει πειά ένας σκληρὸς ἀνθρώπος, ἔλεγε διευθυντής, ἀλλὰ τὸ περιστατικό αὐτὸν με τάρση πολύ. Ο διευθυντής ήταν πρότυπον πειθαρχίας καὶ εύγενες ας. Δεκάπεντε χρόνια ἔδω μέσα, δὲν μάς ἔδωσε ποτὲ ἀφορμὴ δυσαρεσκείας.

—“Πράγματι, είπε δὲ ἐφημέριος τῆς φυλακῆς μὲ θαεία συγκίνησι, καὶ νά σκεφθῇ κανεὶς πῶς αὔριο δ' Τζών θά ήταν πάλι ἔλευθερος!

—“Υπόθετω, πῶς πέθανε ἀπὸ συγκοπή, είπε δὲ διοικητής.

—“Δέν ξέρω! Μα τὸ πρόσωπό του είχε μιᾶ

ἔκφρασι ὑπέρτατης γαλήνης! Α! τὸν καῦμενο! Τέτοια ἀτυχία!

.....

—“Ο θάνατος είχε ένωσε τὸ ἀγαπημένο συγγενεύς πού ή ἀδικία τῶν δικαιώπων είχε χωρίσει..

ΕΝΔΟΞΟΙ.. ΣΚΥΛΛΟΙ

Ο ΜΠΙΦΤΕΚΗΣ

“Ενα ἄπ' τὰ θλιβερά θυματο τῆς Ἱταλικῆς Επαναστάσεως τοῦ 1848, ήταν, χωρὶς σμφισσοια, κι' ἔνας περιφήμος σκύλλος, ἀκούων στὸ δόναυα «Μπιφτέκης».

Σωστός «κυνικός» φιλόσοφος, ὁ σκύλλος αὐτός, μποτε στὸ έπακρον κι' ἀγνώστων γονέων, ήταν ἐπίσης ἀγνώστου τόπου γεννήσεως κι' ἀνταρσοφῆς. Την ἐμφανιο την ἔκανε γιὰ πρώτη φορά, στὸ «Ἐλληνικὸ Καφενεῖο» τῆς Ρώμης—γενικό σημεῖο συγκεντρώσεως τῶν κάθε φυλῆς καλλιτεχνῶν τῆς Ἱταλίας—ἀκολουθώντας ἐναντίον τοῦ τετράποδού του, γιὰ τὴν φωράεια πάροι τὸν για τὴν εὔκινητη σημεῖο πολιτισμού των για τὰ χαρίσματα του, καὶ γιὰ τὴν γένειαν της φυλῆς του για τὰ ψηφαὶ κι' ἐλεκτα κρέστα καὶ τὴς ἀκράς πειρονήσεως του πρὸ τὸ διστρίο καὶ τὸ σκέτο ψωμί. Θα νόμιζε κανένας, δτὶ τὸ ἀσύρμοντο πολιτισμό τὸν για τὰ ψηφαὶ κι' ἀξιοθέατος παραστρητοῦ. Πίστευε, πώς μόνο, δτὰν ἔχη κανένας γεμάτο—ή μισογεμάτο, τουλαγιστον—τὸ στομάχι του, μπορεῖ νά βλητρό ρόβην τὴ ζωή. Και γ' αὐτό, ὁ συμπέσθατος Μπιφτέκης γινόταν μὲ τὴν ἐπιμονὴ του σαν πολιτισμούς του, καὶ δὲν ἔνωσε δὲν ἀπομακρύνθη ἀπὸ κοντά τους, ἀπὸ πρώτα δὲν τὸν χόρταναν μὲ φαγτά τὴς ἀπόλουτου ἀφεκίας τοῦ.

Συγχρόνας, βασιτοποιεὶ καὶ «Μπιφτέκης». Αύτὸ ήταν ἔνα σημαντικό τῆς προτιμήσεως του για τὰ ψηφαὶ κι' ἐλεκτα κρέστα καὶ τὴς ἀκράς πειρονήσεως του πρὸ τὸ διστρίο καὶ τὸ σκέτο ψωμί. Θα νόμιζε κανένας, δτὶ τὸν για τὰ ψηφαὶ κι' ἀξιοθέατος παραστρητοῦ. Πίστευε, πώς μόνο, δτὰν ἔχη κανένας γεμάτο—ή μισογεμάτο, τουλαγιστον—τὸ στομάχι του, μπορεῖ νά βλητρό ρόβην τὴ ζωή. Και γ' αὐτό, ὁ συμπέσθατος Μπιφτέκης γινόταν μὲ τὴν ἐπιμονὴ του σαν πολιτισμούς του, καὶ δὲν ἔνωσε δὲν ἀπομακρύνθη ἀπὸ κοντά τους, ἀπὸ πρώτα δὲν τὸν χόρταναν μὲ φαγτά τὴς ἀπόλουτου ἀφεκίας τοῦ.

Μάλιστα!.. Μόλις ἔμπαινε στὸ «Ἐλληνικὸ Καφενεῖο», καὶ κουνώντας πρόσχαρα τὴν ούρα του σὲ σημεῖο «εκαλημέρας», ἐπιθεωροῦσε συγχρόνων μὲ τὰ πανούργα ματία της μορφὲς τῶν ἔκεινων συναγμένων καλλιτεχνῶν, ήταν σὲ θέσι νά καταλάβῃ ἀμέσως ποιοὶ ἀπὸ δικέλους είχαν τὸ πουγγι γεμάτο. Αποφέγγοντας λοιπὸν σὰν τὴν χολέρα τοὺς ἀπέταρους καὶ σίγουρος κι' ἀσύρμοντας διευθύνοντας μὲ κλωτσίες, διειθυνόταν ίσα στοὺς παραλίδες, για νά δεχτῇ τὰ χάδια των καὶ τὰ φυλωδορήματα των.

“Αν δὲν κατὰ σύμπτωσιν—ἀκρέτα συχνῆ, άλλωστε—βούλευε σὲ δικέλους ή ἀπέταροις, δι «Μπιφτέκης», ἐπίτειδεια καὶ μὲ τὴ σκανδαλώδη νοημοσύνη του, ἔκανε κανονικὴ μεταθολή—ἀπιλαφθανόμενος τὰ «σκοῦρα»—ἔχουνε δέσμω τὸ παραστρητοῦ, ήταν σὲ τὴ θέση της ζωή σὲ τεράστιον τοῦ μετρίου ζενοδοχεῖο «Λέπρε», γιὰ νά θρη γνωρίσουσε στὰ θεραπευτικά της ζωή της ζωή του στάθηκεν μετασκονικά.

“Η ἀμέριμη, ἀνέφελη κι' εύτυχημένη ζωή του «Μπιφτέκη» ήταν μοιράσιο νά διακοπή τραγική, κάποια τραγική ήμέρα. Η Ἱταλίκη Επανάστατο τοῦ 1848 έστασε σὰν θεόλεια, ἀμιτακούλησε τὴ Ρώμη καὶ στοιχίσει τη ζωή σὲ τεράστιον ἀριθμό διθρώων καὶ ζώων,

“Ανάμεσα στοὺς τελευταίους αὐτοὺς τοπεινούς κι' ἀγνώστους νεκρούς, συγκαταλέπτεις κι' ένας γνωστός: ‘Ο πολύλαυρος τοῦ Μπιφτέκης’, ‘Εκρήξις δύσουριον δάντικρον στὸ έστιατόριο «Λέπρε», διαιμέλεις οἰκτρον τὸν τετράποδο φιλόσοφο, τὴν ώρα ποὺ ἀδιαφορώντας γιὰ τὴν κομοσχαλάτη γύρω του καὶ ἀσπλωμένος στὴ γλυκειά λιακάδα, χώνευε μακάρια τὴν ἀφθονία τῶν κοκκάλων τοῦ μετσημούσου γεύματος του.

Χάρις θμᾶς στὸν Ιταλό ζωγράφο Μαρόνι, σύγχρονό του κι' δρκτερὲς φορές ἀφεντικό του, δ «Μπιφτέκης» ἀποθανατίστηκε.

“Αγνοοῦμε σὲ ποιὸ ἀκριβόδα μουσεῖο τῆς Ἱταλίας δρίσκεται καὶ χαρακτηριστική αὐτή ἀλαιογραφία τοῦ ἀκλεκτοῦ ζωγράφου, δ ὅποιος διακρήθη ἐπίσης κι' ὡς τοπογράφος τῶν πειριχώρων τῆς Ρώμης. Αν δώς, ἀντοτοπο μας ἀναγνωστα, ἔτυχε νά δῆτε σὲ καμμιά πινακοθήκη τῆς Ἱταλίας ἔναν τασχίπιν καὶ νοημέστασον σκύλλο, ζωγραφιγμένον σὲ ιπάσι δάναινοικο κοκκάλου κι' ἀνεψιασμένον σὲ φανθινή καρέκλα—μέσος στὴ μισογεμάτη ἀπὸ πελάτες είλευσαν τὸ ξενοδοχεῖο «Λέπρε»—νά έρεψε δὲ τὴ ζῆξη δύσ πρόγραματα: “Οτι δίπακι καὶ αὐτός είνε τοῦ τοῦ ζωγράφου Μαρόνη, κι' διτι διαβόητος τοῦ «Μπιφτέκης»!...

